

Voederbomenboeren bekijken voederbomenoogst van diergaarde Blijdorp 9-7-2013

Geiten- en melkveehouders uit het praktijknetwerk Voederbomen gingen kijken bij de voederbomenkwekerij van de Rotterdamse Diergaarde Blijdorp en werden ontvangen door Ronald van Kwekerij Roest en Jaap Nobel van Diergaarde Blijdorp. Waar de voederbomenboeren nog maar een paar jaar mee bezig zijn, nl het telen en voeren van takken aan geiten en koeien, heeft Diergaarde Blijdorp al jarenlang ervaring. De veehouders waren vooral geïnteresseerd in de wijze waarop de takken mechanische geoogst worden.

Op het menu van de Rotterdamse apen, giraffen, antilopen, olifanten en andere bladeters staan takken van 'gewone' wilg, wilde roos (*Rosa multiflora*) en forsythia. De wilgen en rozen worden speciaal gekweekt. De rozen en forsythia zijn voor de sierteelt, maar gedurende de eerste jaren worden ze alleen gesnoeid en pas daarna geven ze voldoende bloemen voor de verkoop. Ze worden vers gevoerd, gekoeld bewaard of ingevroren zodat ze ook in de winter met blad en al gevoerd kunnen worden. Blijdorp heeft ook goede ervaringen met het inkuilen van wilgen met gras.

Oogstmechanisatie

Kwekerij Roest en Diergaarde Blijdorp hebben een aangepaste oogstmachine laten maken door firma Lauwers, de Zofocuma ('Zoo food cutting machine'). Hij wordt aan de zijkant van de trekker gemonteerd. Een ronddraaiend zaagblad zaagt de takken vlak boven de grond af, waarna ze tussen een tweetal klembanden naar achteren getransporteerd worden. Daar wordt er machinaal een touwtje omheen gedaan en legt een medewerker de bosjes op de kar, die achter de trekker vastgemaakt is. De bosjes wegen 3-4 kg per stuk. Kwekerij Roest gebruikt een ander apparaat dan griendtelers. Omdat die in de winter op vochtiger bodem moeten oogsten, bovendien grotere takken, werken die met een machine op rupsbanden.

Teelt

De wilgen zijn geplant in enkele rijen die op anderhalve meter van elkaar staan. Deze afstand is gekozen vanwege de bespuitingen in de eerste twee jaar, die ze ook tussen de planten doen. Daarna zijn de wilgen groot genoeg. Ziekten hebben de wilgen niet. In het verleden hadden ze wel problemen met vraat van het wilgenhaantje maar met het huidige plantmateriaal hebben ze geen problemen. Kwekerij Roest doet aan onkruidbestrijding om de uitval onder de wilgen zoveel mogelijk te beperken. Je kunt wel later bijpoten, maar de jongere planten doen het niet zo goed als de oudere. De wilgen worden 2-3 keer per jaar geoogst. Na plus minus 6-8 weken hergroei worden de wilgen geoogst. Oogst is van mei tot en met november. Gedurende mei en juni groeit het gewas heel snel. Bij aanplant ging men ervan uit dat de struiken 5 jaar mee zouden gaan, dat de opbrengst aan takken dan lager zou worden. De oudste zijn nu 5 jaar en doen het nog goed. Wellicht gaat de omvang van de stobben de bepalende factor voor aanhouden worden. Immers, de oogstmachine moet er nog overheen kunnen. Bemesting gebeurt met compost, dwz afgekeurde potplanten, die over het net gemaaid perceel uitgereden worden en eventueel wat stikstof kunstmest in de vorm van KAS. Wekelijks worden er 500 bosjes geoogst. De takken zijn dan jong en max één meter lang. Ze worden voor 90% opgegeten. Je kunt wel langer wachten tot de takken langer zijn, maar de hoeveelheid eetbaar blad aan een tak blijft hetzelfde en de takken verhouten, waardoor de dieren meer laten liggen. Dus 2-3 keer oogsten is het optimum tussen hoge opbrengst en zo weinig mogelijk verhouting.

Bovenstaande foto's zijn wilgen op 2, 3 en 4 weken na het oogsten.

Boonsoorten

Eerst werden krulwilgen gevoerd, maar bepaalde aapjes kregen verstopping van krulwilgen. Nu worden gewone wilgen gevoerd na speciaal geteeld te zijn voor de dieren. De hele forsythia-struik is giftig tijdens en kort na de bloei, dus pas tien weken na de bloei worden de takken geoogst en ingevroren, zodat ze tot aan de volgende oogst gevoerd kunnen worden. Ook rozenstruiken produceren pas na een aantal keer snoeien 'veiligwaardige' bloemen. Bij een aantal rozentelers koopt Blijdorp het snoeiafval op. De kwekers passen hun spuitschema aan en de takken worden met

doorns en al gevoerd. Dagelijks gaat er 500 kg rozenblad in 12 giraffes. Voor de dieren geen enkel probleem, maar de verzorgers zijn er, vanwege de doorns, minder blij mee.

Bovenstaande foto's zijn (van links naar rechts) roos, wilg en forsythia.